

01 幼稚園的門口埕

Kueh Ût-un

彼工經過幼稚園的門口埕，看著內底全全是糞埕、樹仔枝伶落葉，若親像誠久無人行踏的款。轉去厝聽阿母講起才知影，彼間我細漢讀的幼稚園因為少子化的關係，已經關欲成冬去矣。聽著這個消息，予我心內有淡薄仔稀微，因為對我來講，佇這個幼稚園的日子，就是我囡仔時代全部的記持。

講起幼稚園，可能無人讀比阮閣較久。別人開始讀幼稚園攏是五、六歲仔讀大班，抑無嘛是對三、四歲的中班開始讀。啊若我咧，人攏講我是將幼稚園當做大學來讀，自兩歲猶咧嗽奶喙仔就開始，讀甲強強欲老油條去！

因為誠細漢就去讀，所以逐工透早，我攏和阿母佇幼稚園的門口埕咧表演十八相送。阿母送我去幼稚園的時，我攏會摸阿母的衫仔角，用吼的、用花的，叫阿母毋通走，毋通放我一个佇幼稚園。阿母無我的法，又閣趕欲上班，伊就騙我講：「阿母先去買物件予你食，若日頭行到門口埕的時，阿母就轉來矣！」聽阿母按呢講，我就乖乖予老師恁入去教室內底，阿母毋才有法度去上班。

會記得彼時陣，我逐節的下課攏會共冊包揸咧，走去門口埕等阿母，外口的車來來去去，攏看無阿母來。一直

到欲上課矣，老師就會共我牽轉去，對我講：「你看，日頭猶佇遐遠呢！咱先轉來教室等，敢好？」等無阿母，雖然目屎猶津袂煞，毋過有老師溫柔的安搭，閣有囡仔伴嘻嘻嘩嘩，我就會將阿母先園踎一邊，綴老師、同學入去教室上課。

大漢了後才知影，我的父母因為愛上班，不得已才會共我遮爾仔細漢的囡仔，送去幼稚園和別个大漢囡仔濫，予我這個蹣大樓的孤囡，有囡仔伴陪我做伙大。

佇彼四冬，幼稚園的門口埕有我的目屎，有我和囡仔伴耍的笑聲。雖然我已經袂記得讀幼稚園的時陣，逐工上的課到底是啥物，猶毋過老師溫柔的笑容和伊佇門口埕恁我入去的情景，到今一直深深印佇我的頭殼內，怎樣仔都無法度放予袂記得。

編號 1 號

【路燈著咧】林伯殷原作

臨暗邊，天還已亮，屋脣个路燈就著咧，係無看較真兜，頭下碼¹還正經毋知路燈著咧，一直愛等到天轉暗，路燈个火正會緊來緊光，正確確實實知自家屋脣个路燈著咧！在暗晡時頭，這支路燈摺住屋脣个大路箭到²光光，摺出出入入个人、車仔照到清清楚楚，逐日食飽夜以後，鄰舍會企在路燈下打嘴鼓，共下等垃圾車來；熱天時，屋肚較熱，路燈下自然就變成奈涼、散步个場所，等到冷天時，路燈又變成一蕊光明燈，像人摺住講，看著佢，燒暖个屋下就到咧！

臨天光，路燈就起勢慢慢行下戲棚，天越光，路燈火就越看毋著，最尾，連幾時烏忒个也無人知，路燈非常知進退，完全毋會去摺日頭搶光³，在日時頭，路燈就在該恬恬等，等夜來个時節做得好好發揮一下。

等到斷烏咧，路燈準時來上棚！摺負責个所在照到光光亮亮，到久咧，人嗰分路燈縱壞，毋記得佢逐夜就恁認分、恁煞

猛，一直愛到有一夜，發現本旦該光个地方還暗暗，正會知路燈原來有恁好惜。想起偌个老屋，暗晡時屋脣滿遍暗摸叮咚⁴，係無擎火，根本就行無路，毋使想出半步門，毋過，就算有擎手電筒行路，該細電珠仔⁵發出弱弱个光係照得路來，會驚頭那頂有蜷蛭網無看著，係照得頭那頂來，又驚蛇哥隨時會對路脣弄出來⁶，毋管自家仰般細心細意，心肝肚還係會驚驚險險⁷，仰當得⁸這下个路燈火，分人恁安心、恁自在！

一支路燈，照光个地方盡有限，毋過，路燈係一支一支連起來，該就做得照亮一隻莊頭、一條街路、一座都市。路燈毋單淨照亮一隻地方，也減少忒日摺夜个爭差⁹，改變人个生活。都市肚个公園，暗晡頭還有人打氣功、跳舞摺運動，大路町也還有人行路摺騎自行車，係無路燈，敢有可能？

暗咧！路燈又著咧！偌知路燈會摺當多暗暗个地方照到光光，分人方便上下、分人做得安心，偌也知有當多人摺路燈共樣，恬恬在該照亮偲个社會。

⁴ 暗摸叮咚：音 am^ˇ mo^ˋ din dung；天色或環境暗得看不見的樣子，形容一片漆黑。

⁵ 電珠仔：音 tien⁺ zhu^ˋ er；燈泡。

⁶ 弄出來：音 nung^ˇ chud loi；鑽出來。

⁷ 驚驚險險：音 giang^ˋ giang^ˋ hiam^ˊ hiam^ˊ；感到驚險可怕的樣子。

⁸ 仰當得：音 ngiong^ˊ dong^ˇ ded；怎麼比得過。

⁹ 爭差：音：zang^ˋ ca^ˋ；差別。

¹ 頭下碼：音 teu ha⁺ ma^ˋ；剛開始的時候。

² 箭到：音 zien^ˇ do^ˋ；被光照到。

³ 搶光：音 ciong^ˊ gong^ˋ；爭著出風頭。

編號 1 號

【路燈著咧】林伯殷原作

臨暗邊仔，天還言暗，屋脣个路燈就著吔，係無同佢看較真兜仔，頭下碼¹還正經毋知路燈既經著哩，一直愛等到天大暗，路燈个電火緊來緊光，正確確實實知講自家屋脣个路燈有著吔！在暗晡頭，這支路燈摺吾屋脣个大路箭到²光光，同出出入入个人車都照到清清楚楚。逐日食飽夜，鄰舍會企在路燈下打嘴鼓，共下等垃圾車來；熱天時節，屋肚較熱，路燈下自然又變成大家寮涼、散步个所在；等到寒天，路燈又像係一蕊光明燈，就像係企在該等等同人講：「看著佢，燒暖个屋下就到咧！」

臨天光仔，路燈就起勢定定仔行下戲棚，天越光，路燈火就越看毋著，最尾，連幾時烏忒个也無人知。路燈盡知進退，完全毋會去同日頭搶光³，日時頭，路燈就在該恬恬等，等到夜來个時節就做得好好發揮哩！

斷烏咧，路燈準時來上棚⁴！摺負責个所在照到光光光，久

咧，人嗰分路燈縱壞，毋記得佢逐夜就恁認分、恁煞猛，一直愛到有一暗晡，發現著原本愛光个地方還暗暗，正會知路燈原來有恁好！想起吾个老屋，暗晡頭屋脣滿哪仔暗摸叮咚⁵，係無擎火⁶，根本就行無路，毋使想出半步門，毋過，就算有擎火行路，該細粒電珠仔⁷發出弱弱个光，照得路來，驚頭那頂有蜷崎絲；照得頭那頂來，又驚蛇哥隨時會對路脣弄出來⁸，毋管自家仰般細心細意，心肝肚還係會驚驚險險⁹，哪當得¹⁰這下个路燈火，分人恁安心、恁自在！

一支路燈，照光个地方盡有限，毋過，路燈係一支一支仔連起來，該就做得照亮一隻莊頭、一條街路、一座都市，路燈毋單淨照亮一隻地方，也減少咧日摺夜个爭差¹¹，改變咧人个生活，都市肚个公園，暗晡頭還有人在該練氣功、跳舞同運動，大路也還有人行路、騎自行車，係無路燈，敢有可能？

暗吔，路燈又著咧！佢知路燈會同當多暗暗个地方照到光光，分人方便上下、分人做得安心，佢也知有當多人同路燈共樣，恬恬在該照亮偲俚个社會。

⁵ 暗摸叮咚：音 am mo' din' dung'；天色或環境暗得看不見的樣子，形容一片漆黑。

⁶ 擎火：音 kia' fo'；拿著手電筒。

⁷ 電珠仔：音 tien zu' e'；燈泡。

⁸ 弄出來：音 nung cud' loi'；鑽出來。

⁹ 驚驚險險：音 giang' giang' hiam' hiam'；感到驚險可怕的樣子。

¹⁰ 哪當得：音 nai dong ded'；怎麼比得過。

¹¹ 爭差：音 zang' ca'；差別。

¹ 頭下碼：音 teu' ha ma'；剛開始的時候。

² 箭到：音 jien do；直射至。

³ 搶光：音 qiong' gong'；爭著出風頭。

⁴ 上棚：音 song' pang'；上場了。

Mino'ayay pahafay a 'ak'ak

Tayni kita tonini a hekal, o nipafelian no ina^ ato mama^ ko 'orip ita, o wawa^ ako saan cangra, kinafalah to 'orip a misongila' misimokod pahafay i titaanan, Mangalay cangra masatamdaw kita, saka papicodaden nangra kita i safangcalay a picodadan, Caay piharateng cangra to hacowaay ko mala'omay a payso^. Cecay aca^ ko faloco' nangra, nanay rihaday lipahak ko 'orip no wawa^ ako saan. Mato'as sato kita, o ina^ ato mama^ ita i, maleca:d to a marokoy ko 'orip. Kirami, 'aloman to ko matapalay ako a tamdaw, mapawan to cangra toya mapadesay no roray pahafay to wawa^ a ina^ ato mama^, miliyas to niyaro', caay to pisikol to ina^ ato mama^ no niyah.

Anini^, pakaynien ako i mino'ayay a 'ak'ak ko patinako^, sapipalal to faloco' no mita to sakafana' ita a mangodo^ to ina^ ato mama^.

O kafana'an kananaman no mita ko 'ak'ak hananay a 'ayam, nika ira ko sowal no ro:ma a tamdaw, sowal sa, “ Ano paka'araw to 'ak'ak i, paysin, sakalatihi no demak. ” saan, saka, ma'osi^ ko tmadaw to 'ak'ak; nikaorira, itini i polong no kalo'ayam i, ira ko sowal no mikingkiway, o mafana'ay cifaloco' ko 'ak'ak saan. Ira ko cecay ta'akay a kofoc, mangalay minanom koya 'ak'ak, nika caay kaedeng ko karaya' no satokok nira, orasaka, ngitiden nira ko mamangay a fakeloh a mihacecacecay pacomod i laloma' noya kofoc, ta macakat ko nanom noya kofoc, itiya ta marawis nira koya nanom.

Hatiraay ko fana' nira, nika oya nikafana' nira a mico'ay pahafay to ina^ ato mama^ ko nananamen ita. Yo mamang ho^ ciira i, o ina^ ato mama^ ko pahafayay, orasaka mato'as to ko ina^ ato mama^ nira, caay to pakaefer, oya sato a 'ak'ak i, caay piliyas ciira to ina^ ato mama^ nira. Mikilim ciira to sapakaen to ina^ ato mama^, o todong sapaco'ay nira pahafay to ina^ ato mama^, tangasa^ i kapatayan. Inian koya sasowalen toya mino'ayay a 'ak'ak hananay.

Anini^, mamang ho^ kita, ano mite:ngil kita to sowal no ina^ ato mama^, caay pakasemer to mato'asay i, o todong to o mingodoay to ina^ ato mama^ konini a pinangan. Caay ko pakangoyos han ko pingodo to ina^ ato mama^, oya so'elinay nani faloco'ay a salicay, piaray, ato parihaday to ina^ ato mama^ . Onini ko so'elinay. Nanay pakifaloco'en ita konini a limo'ot.

烏鴉反哺

我們來到世上，父母賦予我們生命，含辛茹苦把我們撫養長大，讓我們受好的教育，他們不求代價與回報，只求我們平安快樂。我們漸漸長大，很多人卻在此時忘了父母的恩情，拋棄了為我們操煩、做牛做馬彎了腰、駝了背的父母。

烏鴉是一種普通的鳥，人們認為遇見烏鴉不吉利而厭惡牠，但烏鴉的聰明與孝心卻是動物界出了名的。烏鴉因為喙不夠長，無法喝到瓶子裡的水，牠就會去咬小石子，再將石子放入瓶口內，如此瓶內的水就會上升，順利喝到水。

烏鴉的聰明令我們驚訝，但烏鴉的反哺孝心，更值得學習。小烏鴉在長大後，牠的子女會不離不棄，陪伴母親身邊。當母親肚子餓了，就會四處覓食，將食物銜回來，嘴對嘴餵到母親口中，直到母親過世，就是「烏鴉反哺」。

我們現在還是小孩，能做到聽從父母的話，不做讓父母生氣的事，不讓父母為我們擔心，這是基本的孝順。一個問候、一句感謝、一個微笑，都能打動父母的心，要謹記而時時力行。

Elug qahur alang

Tealang breenux lhbun dgiyaq hiya ka duma seejiq Truku, mkhrus smmalu sapah, tnealang siyaw yayung ka rdrudan dha han, kiya ni wada daan paru bi mnarux meeru ka alang, hbaraw bi ka wada asi huqil do kika miyah tbarah mniq hini da.

Gaga phyugun babaw yayung hika kingal hakaw luway, luway luway msa daan, saw smeisug, kiya ni ki kuxul dha bi ka lqlaqi paah hakaw luway pstaril trbuq kska yayung ka lqlaqi alang.

Daan ka hakaw luway do ki steetu ka elug qahur mowisa alang, tklihug muda kska rnaaw djima, yabi niqan empusal spngan ka ksaun ni tru qiri do, kika empdhuq alang uri da, elug qahur nii o aji llabang wana qahur nanak, kiya ka kiya ni pusu bi stmaan alang ka elug qahur nii, ana yaa steetu bi ida ddaun.

Kacing ka sdulus dha uraw, qhuni bruqil ni radax, embiyax bi ddulus na ka kacing, jiyax tnbyaxan siida, gar gar msa mhnang kana, saun dha smbarig alang paru, kiya ni kngkingal sapah niqan nak kacing dha, nasi kacing ni kacing ka mstrung bi dqras kska elug qahur do, asi ka tgkiwax kana ka seejiq, tnpusu kacing o gaa nanak rmimu kacing dha nanak ni tai saw aji empeurung taxa, ungat bi ixan do asi plawa embbiyax miyah dmayaw blbil kacing da, duri ni smmalu nak tdruy kacing hmaqul qngqaya djiyun sapah ka dseejiq alang uri.

Mksa musa ptasan kana ka laqi empatas, smkaw do mssli wayay elug kana ni babaw smpug hiyi do kika mseupu musa ptasan da, ana qmuyux ana bgihur paru ida musa ptasan. Msa kana ka rdrudan, psilhai ta pksa ka lqlaqi, kika mlingu laqi Truku.

Nasi msluluy ka mnsdungus, mowisa psbalay sapah knsat gaga truma breenux hiya siida, wada msluluy tmabuy ni steetu miyah sapah do wada msblaiq da, aji knsat ka pkmalu dhyaan, elug qahur nii ka wada pshnuk lnglungan dha da! Yaasa mnegqaras ni mneghuway ka lnglungan dha kana.

Elug qahur alang nii o csmatun bi dseejiq alang, ana wada knpriyux maa elug qpras da o, ana wada qduun smqit kana ka rnaaw djima da o, ida gaga kska lnglungan dseejiq alang ka qneepah elug qahur nii, aji shngiun ana bitaq knuwan.

家鄉的石子路

有一批太魯閣族人沿著山坡居住，他們老一輩本來住在山下河邊，後因部落發生嚴重傳染病而遷移至此。

河上有座搖搖晃晃的吊橋，孩子們最喜歡從吊橋跳入河中。

過了吊橋是通往部落的陡峭石子路，穿過竹林走約 20 分鐘，過三個彎就到部落。

這條石子路是部落賴以維生的道路，族人從這條石子路拉竹子、木材到山下去賣，農忙時都會聽到牛拉聲，牛拉木頭的力氣很大，但若兩頭牛剛好在石子路上面對面就要擔心了，路人和小孩必須趕快閃開，牛主人各自安撫牛就怕牠們用角互撞，若安撫不了就得請部落青年來勸架，另外，族人也用自製牛車來載貨。

石子路也是通往學校的道路，孩子們破曉時在岔路集合，清點人數後風雨無阻步行到山下的學校，父母們說磨練腳力才會成為真正的太魯閣族人。

而夫妻吵架則會沿著石子路吵著到山下的派出所報案，通常半路就牽著手上山來了，是石子路軟化了夫妻倆的心啊！

部落族人很懷念這條石子路，即便已鋪了水泥，吊橋也改建為水泥橋，但回憶卻永難忘懷！

malecinuwas

Masa remiremiad kira nipaluma, sulinay silutuc tu kira nipaluma', araw tataang, mabesu, sakalamkam saan a malacacay a masamali kira nikatu'as nira budaing, talikul sa kaku a misimsim nadukesing hen kaku.

Namakacuwacuwa a mabaher a tungasa i matini, pacuwa ku nihelup tu bali, hacuwa ku nitaes nu 'urad tu tiring, simsim han kina remiad caay kaw nu tamdawan, i matini saaluman satu ku masamali'ay a budaing a masacabay, ira ku pacabayay. Sisa pihaceng ku 'ulah nira masamali'ay a budaing i tuhenian, caay tu wacu pakasawad i tuhenian amin, adihay tu ku nisimaw atu nidiput i tiya mamalemahad henay a budaing, mangalay a pakalemed a tanuhtuh ku nika'urip. Ira masamali'ay a budaing atu luengelay henay a budaing i, mahaen ku lipahak a malecapu a ma'urip i matini, saremiad saan a misalama atu mihulul aca, yuruma satu makakungku, sarimurak saamin, caay tu kawsasiwatiden. Ira tu ku nikalecapu a caay amin karariwasak, kalecinuwas satu a pabalucu'.

Sulinay saremiadiad satu ku remiad a malasawad, matu'astu, mabaki tu kira masamaliay a budaing, pihaceng tu ku ngeru caay tu pakadudu tira sapala, tira maeka matu'asay a wawa nu budaing, nikawrira lipahak cira, matini mamelaw tu kira nikitinan nira, nidiputan, nisimawan a budaing amin, pasun ira aca ku nikacaay kalecinuwan a nipabalucu' taheda'uc.

Tiya cacay a remiad, araw mabuti' kira masamali'ay a budaing, araw kataynian nu bali, sibalitu sibalitu saan, pasamata' sahen cira, araw taletangic tu, caay kaw suelinay kira nikasasuwalan tangasa i da'uc ku nikalecapu. Awaay tu kira nihalhal nira tiya budaingan. Sulinay matu'astu, mabakitu amaanen hen a mitengteng a milalang kira budaing a wawa amin. Bi:yu han nu bali midudu tu wamin a marebahuy milaliw tu wamin kira budaing caay pisasikusikul tira masamaliay a budaing an, awaay tu ku nipa'usa'usaw aca a pacabay. Sacacay satu kira matu'asay masamaliay a budaing. Ira nikararutu' nu budaing amin, u nu bali a raecus hakiya? U niya masamaliay a budaing hakiya a nikacaay pakalalang tu nikarebahuy nira budaing an amin.

分離

一天一天的成長了，蒲公英球自己獨立的長大了，回想起當初單身的從異地飄來至今，捱過多少的風吹雨打的日子，蒲公英球已擁有許許多多的蒲公英陪伴，蒲公英球喜歡這群蒲公英，深愛著這群蒲公英們，給予他們無限的呵護與照顧，願這群蒲公英都身體強壯。

蒲公英球和蒲公英很快樂的生活在一起，他們時常一同遊戲，一同聊天，密不可分，彼此承諾要永遠在一起不分離。

日子一天一天過去，蒲公英球年老了，感到疲累卻依然很快樂，總是看著蒲公英們長大，蒲公英球緊緊牽著蒲公英們細心呵護，彼此承諾，要永遠的在一起不分離。

有一天，蒲公英球睡著了，風來了，她醒來時，哭泣了，她的承諾沒有實現，他的期盼完全沒有了，而且，年紀大了的蒲公英球再也無法牽住蒲公英們。風離去了，蒲公英們全跟著風飄了，沒有留下任何一位在那裡，只留下孤單的蒲公英球，蒲公英的離去，是風的無情？還是蒲公英球的無法挽留？

Lokdaw ato ngarap

Tata'ang ko tatirengan no lokdaw, tata'ak ko ki'mel ningra, hacikay a milaop to 'a'adopen, mafana' mikalic to kilang, citalem ko wadis ningra, macidem kakaya'ko kano'os ningra. Itini i lotolotokan i kasafaniyonyot no rengos ko 'orip nangra, sahto o kalo'a'adopen ko kakaenen nangra, caay ka komaen to rengos ato papah no kilang, mikitata'angay to tatirengan a kolong kaenen nangra, komaen to tamdaw, tada o kakatalawan no 'a'adopen cingra, o tapang no 'a'adopen ko pinangan nangra.

Ira ko cecay a romi'ad, mi'adop to kakaenen kora lokdaw, pakarepet to cecay a ngarap, matalaw koya ngarap, nikaorira mafenek a somowal koya ngarap, “ caay ko mamaka:hi kiso a komaen i takowanan! nawhan, pafli ko tapang to sakowan to polong 'a'adopen itakowanan, ano kaenen iso kako i matini, o maliyangay kiso to nafaloco'an no tapang no mita, ano 'ca paka so'elin kiso to sowal no mako, kriden ako kiso a romakat, i ka'ayaw kako i kaikor kiso, nengnengen to paka'araw ko 'a'adopen i takowanan, ano ira ko caay kapilaliw? ”

Tengil han noya lokdaw ko sowal nona ngarap matamaay to sa, to'or sa ikaikor noya ngarap a romakat. Paka'araw ko 'a'adopen toya lokdaw, maemin amatalaw a lapekawpekaw saan a milaliw. Oya sa lokdaw caka fanafa:na'o cingra kokatala:wan no 'a'adopen, caayay ko ngarap ko katalawan nangra!

Tona kamoko'ay a kitoh todong sapakafana'ititanan to fenek no ngarap amicaliw to kakoki'no 'a'adopen to lokdaw, a sapilikaf to mikitadoay to taneng no tao a misamsam a milihiw to tadancaay ko 'orip a tamdaw. O roma sato, palimo'ot ho i titanan ko na kitoh, pakaini i kalodemak, talolongen haraayen ko pinengneng,ko piharateng, matamaay hakini? manga'ayay hakini? matatodongay hakini? hanko piharateng, ta eca to ka sa'efit no papotalay a pinangan ko tayal no mita, taca'ay to ka moraraw, ca'ay to ka tati'ih i cimagimaan.

Oromasato o todong nona tinako a kitoh, o sapakafana'ititanan I , ano makera ita ko katalawan, oka ohotan a demak, aka ka talaw aka ka rawraw ko faloco', na'onen misafaloco'ko pinangan, misa harateng maanen ami ta'lif ami liyas to na katalawan, oromasato a sapaka fana'ititanan, ano idahi kiso, ano citangal kiso aka pi samsam to tadancaay ato pakoyoc a tamdaw,ka'omi'to cimagima, kasa sopadangpadang.

老虎與狐狸—狐假虎威

老虎體型壯碩，力氣大，牙齒尖銳、腳爪尖、長，牠們都在山林草原間活動，以獵捕野獸為食物，比牠們體型大的牛也吃，也會吃人。牠們不吃草也不吃樹葉，牠們追捕野獸速度很快，也會爬樹。所有的野獸都怕牠們，是萬獸之王。

有天老虎捕抓到一隻狐狸，狐狸非常害怕，可是那隻狐狸非常聰明，狐狸說：「你才不敢吃我呢！天帝命令我掌管百獸，你要是吃了我，就是違背天帝的旨意。如果認為我的話不可相信，我可以走在你的前面，你跟在我後面，看看野獸們看到我，有誰敢不逃跑的？」

老虎認為狐狸的話有道理，所以就跟著狐狸走，野獸們看到老虎都嚇得落荒而逃，老虎不知道野獸們是因為害怕自己才逃跑，還以為牠們是怕狐狸呢！

狐狸利用毫不知情的老虎之威，來諷刺那些假借他人權勢欺壓弱小的人。狐假虎威的故事也警惕我們，對任何事物要深入的觀察、思考，才不會被表面的現象所蒙蔽。

Toquu

Ma-aq a Toquu ka, mazima mita Bununtuza. ma-aq is heza ka binano-az a anbubuut a(Ni-i ang a binano-az a niap tu anbubuut), kusbai nepa mun-ita tu-i-ia, taqu asang bunun tu heza binano-az a anbubuut.

Qabasdengaz ang, hineza tatini binano-az a tupa-un a ngaan tu Toquu, ihaan asang ta mananu tu maqansiap mindangaz mapatos-uvaz-az. Ma-aq is heza haan asang ta binano-az a na tos-uvaz-az a, tintangus miliskin tu todaniv istaa. Ma-aq tu haip in ti ka, madengaz in nepa, ni-i in a lutbu malengdaz, mabentaz in. Paaq pu-un a, isdaukdauk kama-uka in a tinliskin istaa, munanau istaa. Ma-aq tu haiphaip in ti ka, uka in a bunun a kilim istaa.

Tis-uni istii, maszang a Toquu ka is-uka-an in i tamasaz miqumis, makansuqdung nepa malmananu miliskin tu, na maku-aq a, na tudiip a asang bunun un tinliskin istaa tu heza nepa, kadimanun nepa, muqna ang minsusuma kilim istaa mapatos-uvaz-az.

Maqaqasmav a Bununtuza, minsuma vali tinsuu munquma, muqaiv a vali ni-i in munquma. Paaq pu-un a madengaz in a binano-az tu Toquu ka, ma-aq nepa ka munhaan anbubuut tu binano-az ta kis sanavan ni-i ang nepa masabaq, nait laqbing lopa ang nepa minkelas tutusling tusaus. Duma-anan is maz-av in is kadadauk in, paaq pu-un duma-anan is tunqabin haan issia anbubuut tu binano-az ta lumaq dingalan tu ismuut nait lukis dadaza tusaus; minpipising tu biao is isqansepun bunun, na ni-i in maqtu mopa ta, paaq pu-un intunun istaa mapivevi ka sintusaus, daqdaqanin nepa, kopapensanan nepa mopa ta.

Ma-aq tu haip in ti ka, minmantuk a asang ta bunun tu masiku-aq a Toquu ka. Minsuuz tu, mopin minsuus sia qazam a sintu-i-ia tan-a-un asang tu bunun tu, ma-aq is sanavan in, heza haan dingalan lumaq a qazam tu-i-ia ka, ni-i tu melibuntu, heza haan tastulumaq ta binano-az a anbubuut. Isnaniap a Bununtuza tu ma-aq is mabungbung a sintu-ia ka bananaz a uvaz-az, ma-aq is manungkis a sintu-ia ka binano-az a uvaz-az; ma-aq is maqulhaqulha ka sintu-ia ka musulav. ma-aq tu haip in ti ka, minmantuk a nai tu duuq sia Toquu ta ka minqazam i, itqalun ang tu issia ta ka seng-av tan-a-un. Solopa ko, ma-aq sia Bununtuza ka asang a, ma-aq is heza in a Toquu tu-i-ia ka, maqansiap in haan asang ta bunun tu na musius in a Bununtuza tu tatini.

貓頭鷹

如果有婦女剛受孕（孕婦本身還未察覺），貓頭鷹會先飛過來鳴叫，告知部落族人這個好消息。

從前有一位婦女名叫 Toquu，是整個部落最厲害的接生婆。後來，因為她年紀大了，部落的人便很少想到她。

如此，伊特廬便因為喪失了生存的意義而憂傷，於是她思考要如何喚起部落族人對自己的存在及能力的重要性，而再次肯定她，邀請她接生。

因此她便利用晚上受孕婦女家尚未就寢、或早晨剛起床時，到她家唱歌哼謠，如此日復一日，年復一年。

後來，部落的人驚覺，Toquu 失蹤了。但部落多了一種鳥類，只要牠在晚上在哪一家附近鳴叫，不久該家的婦女便會懷孕。而且，布農族發現，鳥的叫聲，音粗則懷男；音細則生女；因破如沙啞則胎死流產。後來，布農族認為伊特廬化身為這種鳥。到現在，布農族聽見貓頭鷹的叫聲，仍認為牠是報喜家中將會有新的成員到來。

Uka'in MalasBunun?

Miliskin aak tu makuaq dau ki uka'in imita qalinga? Mavia aak tu maupa ti miliskin i? Masailang aak uvavaz'az makuaq dau aingkun malka malasBunun tu sinkuzakuza? Mavia tu asnitú isnavaan? Mavia tu asnitú malasBunun bazbaz? Mavia dau mita qalinga tu namusqu min'uka i?

Maaq i uka'in mita qalinga, namsazangin ata lisav kaliskusbaiun luvluv, uka duma lukis asa suklam mita, musqa ata pandazudazu ihaan duma lukis. Kinuzin a matubulsukin, lananastu haan dalaq mataz, minpuhuq, sizaunin i bunun matakunav mapistaba. Aupa min'ukain mita tanqapu' isiqumis.

Mavia ka malasBunun tu namin'uka i? Miliskinang tu musqa ata Bunun siduq hima suqis saba bunun, papiaq a malaBunun pababazbaz? Tau suqis saba? Matiunsaba? Tau saba? Matiun? Duuq i lusqa'in tatau? Tastulumaq malasTauluu'in amin pababazbaz, haizang a malasPuut, malasNgaingai. Malalabas madadaingaz a niin masnava uvavaz'az malasBunun, mainduduaz masalaqit amin malasBunun. Maaq i maupin ti ata a, haizang mita qabasin a qalinga un? Na Uka'in!

Maaq a uvavaz'az siin mainduduaz a, makunivin a is'aang. Aupa maqtu malas duma siduq tu qalinga pababazbaz. Pasunkaviaz duma siduq a, maz'av malasBunun. Aupa maz'av kansaipunin i duma bunun tu Bunun qaan aak. Haiza ata a asnitú malasBunun. Aupa na'uka bunun suklam, uka bunun mazima. Maupa ta? Haiza tu qanian, qansaipun aak bunun tu Takisilazan aak tu miniqumis. Masingav aipa zaku tu niap aas malasBunun? Antalamuk tu niap. Taqu aipa zaku tu, madia ka Bunun nitu tupa tu nitu niap malasBunun, tupa dau aingka tu asnií malasBunun. Aupa madaing a kaikaz'avan ikunbu is'aang naak.

Ihaan aak ka'ku masnava malasBunun, sia vaivi siduq tu pantu a malalabas, u'asaan aingka minqansiap, mahiapi isnava'an; maaq a Bunun uvavaz'az a, atikisang tuza ka kaiqansaipan a, katupain tu qasaipunin amin. Nitú maqasmav isnavaan, matamal a is'aang, lusqa sia istuqaqamqam, ipali'a'aza a asaun. Haiza ka musbai nitú isnavaan.

Tupa a madadaingaz tu, na musuqis ata tutupa munhaan mai'asang qabasin. Aupa nanu mita i'ita a dangi'anan, i'ita ka maimadadaingaz maltatala mita. Namakuaq ata pasaduu, pabazbaz? Na tauplangan ata mapudaan. Aupa niin ata tauksisia Bunun tu miniqumis.

布農族語消失了？

我們的話消失後，將會如何？為何如此思考？年輕世代怎麼面對講族語？為什麼不願意受教？為什麼不願講族語？我們的語言為什麼會消失息影？

語言消失就像葉子被風吹起，其他樹木不會善待我們，我們只會片刻駐留在其他樹上。最後，枯乾、掉落、死去、腐爛。別人就拿去燒了，因為已沒有根了。

布農族語為什麼會消失？布農人口只有五萬人，有多少人使用布農族語？三萬人？三千人？三百人？三十人？還是只剩三個人了？一家人都用其他語言說話，年輕人不說族語，語言還會存在嗎？不會存在了！

孩子們和年輕人用其他族群的語言對話，和其他族群交往，怕被發現自己是布農族人。有些人不願意說布農族語，因為會沒有人理睬。是這樣嗎？某日，別人知道我是原住民，他問：「你會說布農族語嗎？」我：「會」。他對我說，許多族人不喜歡說族語，因為內心裡會產生很大的羞恥感。

布農族語課程，有很多其他族群的學生，他們渴望學得，容易受教；布農族的孩童們，所知不多，以為什麼都懂。不認真學習，心裡隨便，還有的翹課不學習。

先人們說我們都必回故鄉。那是我們的駐地，他們在那等著我們。我們將如何見面、說話？我們會被他們怒斥驅趕，我們不再是同樣的布農族人了。